

Askerlik

Ülkemizdeki tüm erkekler için yasal zorunluluk olan ve aynı zamanda yapılması kutsal sayılan askerlik hizmetinin, otizimli bireyler tarafından yerine getirilebilmesi mümkün değildir.

Erken yaşlardan itibaren, tanı alırken ve askerlik çağına gelene dek, çeşitli nedenlerle ve pek çok kez resmi hastanelerin heyetleri tarafından otizmi raporlandırılan gençlerimizin, askerlikten muaf tutulabilmeleri için mevcut raporları kabul edilmemektedir.

Askerlik yaşı gelen her erkek otizimli birey, gelen çağrı ile TSK tarafından yeniden değerlendirilmeye tabi tutulmakta, bu süreçte üzücü ve yıpratıcı olaylar yaşanmaktadır.

Hastane ortamları gibi alanlarda otizimli bireylerin yaşadıkları zorluklar göz önüne alınarak pozitif ayrımcılık uygulanması, belirlenecek bir yaş sonrası alınacak heyet raporunun TSK'da geçerli sayılması, gerek görülen hâllerde otizimli bireyin evinde değerlendirilebilmesi yaşanan sorunları giderecektir.

Mevcut Uygulama aşağıdaki kanuna göre yürütülmektedir.

Askerlik Kanunu Madde 26:

Çağrılan kişiler, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası bulunan kimliğini ve öğrenim durumlarını gösterir belgeler ile birlikte yurt içinde askerlik şubelerinde, yabancı ülkelerde ise bulundukları yerin elçilik veya konsolosluklarında bizzat bulunmaya mecburdurlar. Bizzat bulunamayacak derecede hastalık veya **engelli** olanlarla, hükümlü, tutuklu veya lise veya yüksek öğrenimde olup henüz okullarını bitirmemiş olanlar hastalıkları veya **engellilikleri hakkında usulüne uygun rapor** veya okumakta oldukları okuldan verilmiş veya elçilik veya konsolosluklardan onaylı öğrenim durumlarını gösterir belge göndermeye ve hükümlülük veya tutukluluklarının nedenini bildirmeye, askerlik şubeleri ve elçilik veya konsolosluklar da bu husustan haber verilmiş olsun olmasın ihtiyar meclis ve heyetlerinden ve sair kişilerden ve ilgili kurumlardan yapılacak işlemleri sormaya ve askerliklerini bu sorgu neticesine ve muayenelerine göre kararlaştırmaya mecburdurlar.

İlçeleri dışındaki askerlik şubelerine ve elçilik veya konsolosluklara gidenlerin yapılan yoklamaları, bekletilmeksizin yerli askerlik şubelerine, **varsa rapor** ve öğrenim belgeleri ve hapislik veya tutukluluk nedenleri ile birlikte bildirilir ve bu gibilerin askerlikleri bu bilgilere göre kararlaştırılır. Askerliğe elverişli olmadıklarını öne sürerek bulundukları yabancı ülkelerdeki elçilik veya konsolosluklara başvuranların sağlık muayeneleri, elçilik veya konsolosluklar tarafından uygun görülen resmi hastanelerde yaptırılır ve bu muayene sonucu alacakları raporlar elçilik veya konsolosluklar tarafından onaylanarak Milli Savunma Bakanlığına gönderilir. **Bunların askerlik işlemleri, Milli Savunma Bakanlığı tarafından raporları üzerinde yapılacak inceleme sonucu kararlaştırılır.**

Bu kararlara itiraz halinde, yurt içindeki askeri hastanelerde yaptırılacak muayene sonucu verilecek raporlara göre işlem yapılır. Askerliğe elverişli olmadıklarına karar verilenlerden askerliğe elverişli oldukları şikayet veya ihbar edilenlerin durumları, Milli Savunma ve Dış İşleri Bakanlıkları tarafından müştereken mahallinden araştırılır, araştırma sonucu askerliğe elverişli olduklarına kanaat getirilenler, yurt içinde tam teşekküllü askeri hastanelere sevk edilerek, sağlık kurulları tarafından verilecek raporlara göre kesin işleme tabi tutulurlar.

1. maddeye geçmeden önce yoklama ve muafiyet sağlama sürecini adım adım anlatmak daha uygun olacaktır.

YOKLAMA İŞLEMLERİ

- Askerlik İşlemleri Milli Savunma Bakanlığınca İç İşleri bakanlığından alınan veriler doğrultusunda yürütülür ve Her yıl ekim ayında veriler Milli Savunma Bakanlığına aktarılır.
- Muayeneler Bu yazınında altında var olan **Türk Silahlı Kuvvetlerinin Sağlık Yeteneğine İlişkin Yönetmelik** doğrultusunda gerçekleştirilir.
- **Bu muayeneler, askerlik şubesinin bulunduğu yerde öncelikle varsa kayıtlı olduğu aile hekimi tarafından, yoksa en yakın resmi sivil sağlık kuruluşunda veya asker hastanelerinde** tek tabip tarafından yapılır. Aile hekimince veya resmi sivil sağlık kuruluşunca hakkında karar verilemeyenler en yakın **asker hastanesine** sevk edilirler.

- Yükümlüler hakkında **ertesi yıla bırakma, sevk geciktirmesi** veya **askerliğe elverişli değildir kararlı sağlık raporlarını tanzim etmeye yetkili makam, asker hastanesi sağlık kuruludur**. Ancak, yatalaklar ile gözle görülür rahatsızlığı bulunanlar hakkında ertesi yıla bırakma, sevk geciktirmesi veya askerliğe elverişli değildir kararlı sağlık raporları, askerlik şubesi başkanı veya vekili ile mülki amirliklerce görevlendirilen resmi iki sivil (varsa biri aile hekimi) tabipten teşkil edilecek geçici sağlık kurulunca verilebilir. **Geçici sağlık kurulunca karar verilemeyen yükümlüler askerlik şubelerince en yakın asker hastanesine sevk edilirler**.
- Aile hekimi, resmi sivil sağlık kuruluşu veya asker hastanelerinde bu madde kapsamında yapılacak sağlık muayenelerinden herhangi bir ücret veya katkı payı alınmaz.

Başvuru yapabileceğiniz [Askerlik Şubeleri](#) ne buradan ulaşabilirsiniz. Ayrıca E-Devlet üzerinden askere alma işlemi için randevu alabilirsiniz.

TSK Sağlık Yeteneği İlişkin Yönetmelik de Yer Alan Maddeler

Yoklamaları yapılan yükümlüler, askerliğe elverişli olanlar ve askerliğe elverişli olmayanlar olmak üzere gruplandırılır.

Yoklamaları sırasında geçici sağlık kurullarınca askerliğe elverişli olmadığı tespit edilen yükümlüler askere alınmazlar. Bu yükümlüler hakkında yerli askerlik şubesinde işlem yapılıyor ise **üç nüsha**, yabancı askerlik şubesinde işlem yapılıyor ise dört nüsha rapor düzenlenerek onay makamlarına gönderilir ve onaylanan raporlar **kesinleşir**. Kesinleşen raporlardan biri ilgiye verilir, biri onay makamınca, diğeri ise yerli ve yabancı askerlik şubesi başkanlığınca muhafaza edilir. **Sağlık durumları** geçici olarak bozuk olan yoklamaya tabi yükümlülere **ertesi yıla bırakma, sevke tabi olanlara sevk tehiri kararı verilir** ve üç nüsha rapor düzenlenerek onay makamlarına gönderilir. Raporları onaylanan bu yükümlülere ertesi yıla bırakma veya sevk tehiri işlemi yapılır. Onay makamlarınca tekrar muayenesine lüzum görülen yükümlüler, yeniden muayeneye gönderilir ve bunlara muayene sonucu alacakları rapor kararlarına göre işlem yapılır. Ertesi yıla bırakılanlar veya herhangi bir sebeple bir defadan fazla sağlık muayenesine tabi tutulanlar hakkında, her bir işlem öncesinde Yükümlülere Yoklamalarda Uygulanacak Sağlık Durumu Hakkında Bilgi Formu doldurulur. **Tabipler tarafından kesin karar verilemeyenler, en yakın asker hastanelerine gönderilir. Bunların kesin kararları, bu hastanelerin sağlık kurullarınca verilir.**

Geçici Sağlık Raporu Alan Sağlık durumları askerliğe elverişli olmayanlar ile geçici hastalık ve arızalarından dolayı ertesi yıla bırakılanların veya sevki geciktirilenlerin askerlik şubesi başkanlığı geçici sağlık kurulunca düzenlenen raporları, Askerlik Şubesi Rapor Defterine işlenir. Askerlik şubesi başkanlığı geçici sağlık kurulları tarafından tanzim edilen “Ertesi Yıla Bırakma” ve “Sevk Geciktirmesi” kararlı sağlık raporları askerlik şubesinin bağlı olduğu askere alma bölge başkanlığı, “Askerliğe Elverişli Değildir” kararlı sağlık raporları ise Milli Savunma Bakanlığı Sağlık Dairesi Başkanlığı tarafından onaylanmayı müteakip kesinleşir.

Yoklama Nasıl Yapılır – Hangi Belgeler Gereklidir?

Yoklaması yapılmak üzere askerlik şubelerince **aile hekimine/sağlık kuruluşuna sevk edilen** yükümlüler yanlarında aşağıdaki belgeleri bulunduracaklardır.

- Sınıflandırmaya Esas Bilgi Formu,
- Yükümlülere Yoklamalarda Uygulanacak Sağlık Durumu Hakkında Bilgi Formu,
- Fotoğraflı (üzeri soğuk damgalı ve geniş şeffaf bant yapıştırılmış) Yoklama Belgesi,
- Nüfus Cüzdanı,
- **Yükümlünün beyan ettiği hastalık veya arızasına ilişkin elinde mevcut bulunan sağlık raporu, epikriz, özürölülük/ağır özürölülük raporu, vb. tıbbi belgeler, (varsa)**

Yoklama Sırasında Doktorlar Nelere Bakar?

- Yoklaması yapılacak yükümlülerin müracaatlarında öncelikle nüfus cüzdanlarına bakılarak **kimlik bilgileri** karşılaştırılır.
- Yükümlülerin **boy ve kiloları** tespit edilerek, boy ve kilo ölçümleri yoklama belgesinin ilgili hanesine **elle yazılır**.

- Yoklaması yapılacakların **tam bir fizik muayenelerinin** yapılması gerekmektedir. Hekimlerce yükümlülerin genel fiziki durumları kontrol edilir varsa **uzuv eksikliği, ortopedik özürlü, görme ve duyma** bozuklukları, **ameliyat izi, kesik, düztabanlık** vb. tespit edilecektir.
- Yoklaması yapılacak yükümlülerin **renk körü** olup olmadıkları kontrol edilir.
- Hekimler yükümlüler ile **mülakatta** bulunur varsa bunların **geçirilmiş** veya **kronik** rahatsızlıkları, sürekli kullandıkları **ilaçları, psikolojik** rahatsızlıkları vb. tespit edilmeye çalışılacak bunlardan ihtiyaç duyulanlar ayrıntılı muayene için asker hastanesine sevk edilecektir.
- Aile Hekimliği Bilgi Sistemi (AHBS)’nden yükümlülerin daha **önceden geçirilmiş rahatsızlıkları** ile **kullandığı ilaçları, psikolojik** veya **kronik rahatsızlıkları** almış oldukları **özürlü/ağır özürlü** raporları vb. **kayıtlarının kontrol edilmesi** sağlanacaktır.
- **Nabız sayılır, kan basıncı ölçülür.**
- **Soluk alma ve vermedeki** göğüs genişlikleri tespit edilir.
- Yükümlünün bildiği herhangi bir hastalık veya arızası olup olmadığına ilişkin **beyanı** ile muayene sırasında herhangi bir **sağlık yakınması** bulunup bulunmadığına ilişkin tanzim edilmiş olan “Yükümlülere Yoklamalarda Uygulanacak Sağlık Durumu Hakkında Bilgi Formu” incelenir.
- **Varsa** yükümlünün beyan ettiği hastalık veya arızasına ilişkin elinde mevcut bulunan **tıbbi belgeler** incelenir.

Bu kontroller sonucunda Askerliğe elverişli olmadığı anlaşılan vatandaşın durumu aşağıda gibi ilerler :

ASKERLİĞE ELVERİŞLİ OLMAYAN YÜKÜMLÜLER:

Yükümlülerin muayenesini yapan hekimce tek başına “**ertesi yıla bırakma, sevk geciktirmesi veya askerliğe elverişli değildir**” kararı **verilemez**. Bu yükümlüler hakkındaki raporlar **asker hastanelerince** veya **geçici sağlık kurullarınca** verilebilecektir. Bunlar dışındaki diğer sağlık kuruluşlarınca bu raporlar tanzim edilemez.

Yatalak veya gözle görülür rahatsızlığı bulunanlar ile boy kısalığı, kilo fazlalığı olanlar hakkında geçici sağlık kurulunca rapor tanzim edileceğinden bu yükümlülerin yoklama belgesindeki sağlık satırına “**Geçici Sağlık Kuruluna Sevk**” ibaresi yazılarak hastalık ve arızalarına dair **ilgili kod ve açıklama** yazılarak yükümlü askerlik şubesine gönderilecektir.

ÖRNEK : Engelli vatandaşın sağlık Muayenesi

Yükümlünün bir kolu dirsek üzerinden yoksa, yoklaması önce varsa aile hekimi veya en yakın sağlık kuruluşundaki hekimce yapılacak, yoklama belgesine arıza kodu TSK SYY esaslarına göre kırmızı mürekkepli kalemle “**Kol yada bacaklardan birinin veya bir bölümünün anadan doğma yokluğu D/57 F-3 Askerliğe Elverişli Değildir**” kararı elle yazılacak daha sonra bu yükümlü askerlik şubesi başkanı veya vekili başkanlığında yoklamayı yapan hekim (aile hekimi veya en yakın sağlık kuruluşunda yoklamayı yapan hekim) ile mülki makamca görevlendirilen bir hekimden oluşturulan askerlik şubelerinin iş yoğunluğuna göre belirlenecek zamanlarda askerlik şubelerinde oluşturulacak olan geçici sağlık kurulu üyelerince bizzat görülerek yükümlü hakkında “**Askerliğe Elverişli Değildir**” kararlı sağlık raporu tanzim edilerek bu kurul üyelerince imzalanmasını müteakip askerlik şubesince onay makamına gönderilecektir.

Hastalık ve arızaları gözle görülemeyen (iç organ noksanlığına dair ameliyat izi, hepatit, epilepsi, lösemi vb. kronik rahatsızlıklar) yükümlülerin sağlık satırına muayeneyi yapan hekimce **kırmızı mürekkepli kalemle** elle “**Asker Hastanesi Dahiliye / Psikiyatri sevkı uygundur vb.**” yazılarak **hastalık ve arızalarına ilişkin kod ve açıklama** yazılarak yükümlü askerlik şubesine gönderilecektir.